

Posudek oponenta magisterské diplomové práce

Autorka práce: Anastasiia Pavlova

Vedoucí: Dr. Sylvie Bláhová

Oponent: doc. Pavel Dufek

Název práce: *Bitcoin a armáda v parlamentu – populismus ve stylu Nayiba Bukele*

1. Cílem diplomové práce Anastasiie Pavlové je zodpovědět otázku “Jak se změnil diskurz prezidenta [Nayiba Bukeleho – pozn. PD] na Twitteru po získání legislativní většiny v parlamentu?” Pokud správně chápu architekturu textu, tak dvě dílčí výzkumné podotázky – “Jak pomocí Twitteru prezident Nayib Bukele ospravedlňoval použití armády k donucení salvadorského parlamentu ke schválení půjčky k financování jeho bezpečnostního plánu?” a “Proč Bukele trval na přijetí oficiální státní měny Bitcoinu a jak to pomocí komunikace na Twitteru vysvětlil občanům země?” mají pokrývat právě dvě období identifikovaná v hlavní otázce. Téma i výzkumné cíle jako takové považuji za legitimní, ačkoliv nejsem přesvědčený, že sekce “Zdůvodnění tématu” (7ff.) reálně poskytuje zdůvodnění tématu – namísto vystihnutí toho, čím práce může rozšířit dosavadní poznání, je čtenáři nabídnuta charakteristika osoby, původu a politické strategie salvadorského prezidenta. Zvolené nástroje výzkumu a analýzy (k nim více níže) ovšem hodnotím jako odpovídající.
2. Z textu je patrná snaha autorky postupně budovat teoretický a metodologický aparát a zároveň čtenáře odpovídajícím způsobem seznámit s politickými realitami Salvadoru. Domnívám se ale, že ty by neměly být součástí Úvodu – společně s problémovým “Zdůvodněním” (viz výše) je výsledkem přetížení desetistránkového (!) Úvodu, který je potřeba vyhradit pro nejdůležitější informace o povaze, cílech a zamýšleném přínosu diplomové práce.

Kapitola 1 věnovaná teoretickým a pojmovým východiskům budí dojem, že klíčovým teoretickým rámcem bude výzkum populismu, jehož výklad zví šesti stran. Ostatně i první dvě strany samotného textu prominentně operují s pojmem, resp. jevem populismu. Po přečtení textu však nelze než konstatovat, že populismus ve skutečnosti nehraje v *analýze a interpretaci* působení Nayiba Bukeleho na sociálních sítích – tedy ústředních výzkumných “výkonech” – jakkoliv významnou roli, a zpětně je mi tak nejasné, proč je v textu podáván jako klíčový teoretický prvek výzkumu. K menší srozumitelnosti výkladu o populismu pak přispívá i to, že autorka kombinuje několik svěbytných přístupů (zejména Mudde/Kaltwasser a Levitsky/Loxton, ale implicitně je zmíněn mj. i Laclau), aniž by byla nabídnuta jejich syntéza, či alespoň vysvětlení, jak se pokud možno vzájemně doplňují a/nebo společně přispívají k dosažení stanovených cílů výzkumu. Zcela nesrozumitelná je pak pro mě věta na s. 18, kdy po výkladu základních rysů populismu dle Levitskyho a Loxtona autorka prohlašuje, že “[p]roto je populismus v očích veřejnosti vnímán jako hrozba demokracie.” Pokud je populistická politika či rétorika úspěšná – a celý výklad je implicitně rámován předpokladem, že v Latinské Americe se tak běžně děje –, tak mám silné pochybnosti, že bude zároveň “veřejností vnímán jako hrozba” (spíše bude pravdou opak).

V kapitole 2 (“Metodologie”) jsou představeny dva přístupy, z nichž vychází analýza tweetů prezidenta Bukeleho – kritická diskursivní analýza a teorie rámování. V první řadě se nabízí otázka,

proč nejsou tyto přístupy uvedeny již v kapitole o teoretickém pozadí práce a metodologická část již neřeší “pouze” samotný postup výzkumu. Ostatně pokud se něco nazývá *teorie* rámování, pak se zjevně jedná primárně o teorii, nikoliv soubor metodologických pouček a výzkumných technik. Nicméně podstatnější v mém pohledu je (1) jednak to, že o kritické diskursivní analýze (KDA) se nedozvídám dohromady skoro nic, co by nějak osvětlilo postup výzkumu, zejména pokud je KDA hned úvodem spojena s odhalováním snah o “legitimizaci, udržování a naturalizaci forem sociální moci a nerovnosti” prostřednictvím jazyka. Dále se domnívám, že (2) vzájemný vztah KDA a teorie rámování není v textu dostatečně vysvětlen. Na s. 28 je sice vložena dvouodstavcová sekce “Spojitost kritické diskursivní analýzy a teorii rámování”, ale ta mi neříká nic o tom, jak oba přístupy interagují, anebo jsou kombinovány, v samotném výzkumu. Zdá se mi navíc, že reálně je dále aplikována pouze teorie rámování – dodám ovšem, že poměrně poctivě.

Kapitola 3 věnovaná samotné analýze je napsaná zručně a autorka vskutku zasazuje zjištěné poznatky do teoretického a metodologického rámce (s výhradami uvedenými výše). Překvapivé je ale průběžný “návrát” k deskripci politických, bezpečnostních, sociálních a jiných reálií (v) Salvadoru, která, domnívám se, do analytické fáze textu již nepatří, neboť rozměňuje právě jednoznačnost analytických zjištění. V sekci 3.4 se pak zničehonic objevují normativní (kritické) autorské soudy na adresu Bukeleho způsobu užívání Twitteru (např. s. 47: “chybí konstruktivní objasnění výhod a nevýhod zavedení Bitcoinu”; “Prezident pořádně neuvedl a nevysvětlil svým sledujícím...”), u kterých ale není vůbec jasné, o jaká kritéria se opírají. V textu diplomové práce žádná taková opora pro normativní hodnocení není poskytnuta a vlastně není zřejmé, proč se autorka k takovým tezím najednou uchyluje.

V textu je dále několik dílčích tvrzení nebo nejasností, jež mohou působit nepřesvědčivě (např: proč je užít index Freedom House zrovna z roku 2017 [s. 4]? Co je “logika one-to-many” [s. 22]? Proč jsou v litreview ohledně využívání sociálních médií referovány pouze zdroje z let 2009–2013 [s. 20]? Co má znamenat teze, že “politolog obvykle nepozoruje (to je práce sociologa), ale hledá rámce v narativech, pokouší se nahlížet na způsoby podání a výkladu informace” [s. 27]? Co byl “impeachment Normana Quijana” [s. 43], o němž dosud nebyla vůbec řeč?), ale jedná se spíše o drobnosti.

3. Formální stránka práce je v pořádku; po jazykové stránce je text spíše lehce podprůměrný, ale to lze přičíst tomu, že čeština patrně netvoří první jazyk diplomandky. Adekvátní proofreading ovšem doporučuji i mnoha českým studentům a studentkám, a proto nezbyvá, než stejnou výhradu vznést i zde.
4. Pro rozpravu bych kolegyni požádal o reakci na tyto systémové výhrady: (1) význam teorie populismu pro interpretaci získaných dat; (2) dtto v případě kritické analýzy diskursu, plus její interakce s teorií rámování při interpretaci dat; (3) smysl normativních soudů na Bukeleho adresu a o jaká kritéria (teorii?) se opírají.
5. Práce splňuje parametry kladené na tyto texty na KP FF UHK a navrhuji ji hodnotit stupněm C – *dobře*.